

RETTENS KENDELSE (Anden Udvidede Afdeling)

10. marts 2005 *

I de forenede sager T-228/00, T-229/00, T-242/00, T-243/00, T-245/00 — T-248/00, T-250/00, T-252/00, T-256/00 — T-259/00, T-265/00, T-267/00, T-268/00, T-271/00, T-274/00 — T-276/00, T-281/00, T-287/00 og T-296/00,

Gruppo ormeggiatori del porto di Venezia Soc. coop. rl, Venedig (Italien), ved
avocat F. Munari, og med valgt adresse i Luxembourg,

sagsøger i sag T-228/00,

Gruppo ormeggiatori del porto di Chioggia Piccola Soc. coop. rl, Venedig, ved
avocats S. Carbone, A. Taramasso og F. Munari, og med valgt adresse i Luxembourg,

sagsøger i sag T-229/00,

* Processprog: italiensk.

Compagnia lavoratori portuali Soc. coop. rl,

Società cooperativa lavoratori portuali San Marco Venezia Soc. coop. rl,

Venedig, ved advokats A. Bortoluzzi og C. Montagner, og med valgt adresse i Luxembourg,

sagsøger i sag T-242/00,

Portabagagli del porto di Venezia Soc. coop. rl, Venedig, ved advokats A. Bortoluzzi og C. Montagner, og med valgt adresse i Luxembourg,

sagsøger i sag T-243/00,

Abibes SpA, Venedig, ved advokats G. Orsoni, G. Simeone og A. Schmitt, og med valgt adresse i Luxembourg,

sagsøger i sag T-245/00,

Fluvio Padana Srl, Venedig, ved advokats G. Orsoni, G. Simeone og A. Schmitt, og med valgt adresse i Luxembourg,

sagsøger i sag T-246/00,

Serenissima motoscafi Srl, Venedig, ved avocats G. Orsoni, A. Pavanini og A. Schmitt, og med valgt adresse i Luxembourg,

sagsøger i sag T-247/00,

Integrated Shipping Co. SpA (ISCO), Venedig, ved avocats G. Orsoni, G. Simeone og A. Schmitt, og med valgt adresse i Luxembourg,

sagsøger i sag T-248/00,

Società cooperativa veneziana motoscafi, Soc. coop. rl,

Cooperativa »San Marco« motoscafi in servizio pubblico Soc. coop. rl,

Cooperativa serenissima taxi Soc. coop. rl,

Venedig, ved avocats G. Orsoni, A. Pavanini og A. Schmitt, og med valgt adresse i Luxembourg,

sagsøgere i sag T-250/00,

Cooperativa ducale fra gondolieri di Venezia, Soc. coop. rl,

Gondolieri Bauer Soc. coop. rl,

Venedig, ved avocat M. Giantin, og med valgt adresse i Luxembourg,

sagsøgere i sag T-252/00,

Sacra Srl, Venedig, ved advokats M. Marinoni, G.M. Roberti og F. Sciaudone, og med valgt adresse i Luxembourg,

sagsøger i sag T-256/00,

Fondamente nuove servizio taxi e noleggio, Soc. coop. rl,

Bucintoro motoscafi servizio taxi e noleggio Soc. coop. rl,

Venedig, ved advokats R. Vianello, A. Bortoluzzi og C. Montagner, og med valgt adresse i Luxembourg,

sagsøger i sag T-257/00,

Multiservice Srl, Venedig, ved avocats A. Bortoluzzi og C. Montagner, og med valgt adresse i Luxembourg,

sagsøger i sag T-258/00,

Veneziana di navigazione SpA, Venedig, ved avocats A. Bortoluzzi og C. Montagner, og med valgt adresse i Luxembourg,

sagsøger i sag T-259/00,

Cooperativa traghetto S. Lucia Soc. coop. rl, Venedig, ved avocats A. Bortoluzzi, C. Montagner og F. Stivanello Gussoni, og med valgt adresse i Luxembourg,

sagsøger i sag T-265/00,

Comitato »Venezia vuole vivere«, Venedig, i sagerne T-265/00 og T-267/00 ved avocats A. Bortoluzzi, C. Montagner og F. Stivanello Gussoni, og i sagerne T-274/00 — T-276/00, T-281/00, T-287/00 og T-296/00 ved avocat A. Bianchini, og med valgt adresse i Luxembourg,

sagsøger i sagerne T-265/00, T-267/00, T-274/00 — T-276/00,
T-281/00, T-287/00 og T-296/00,

Cooperativa Daniele Manin fra gondolieri di Venezia Soc. coop. rl, Venedig, ved advokats A. Bortoluzzi, C. Montagner og F. Stivanello Gussoni, og med valgt adresse i Luxembourg,

sagsøger i sag T-267/00,

Conepo servizi Soc. coop. rl, Venedig, ved advokats A. Biagini, S. Scarpa og P. Pettinelli, og med valgt adresse i Luxembourg,

sagsøger i sag T-268/00,

Ligabue Catering SpA, Venedig, ved advokats A. Vianello, M. Merola og A. Sodano, og med valgt adresse i Luxembourg,

sagsøger i sag T-271/00,

Verde sport SpA, Venedig, ved advokat A. Bianchini, og med valgt adresse i Luxembourg,

sagsøger i sag T-274/00,

Cooperativa carico scarico e trasporti scalo fluviale Soc. coop. rl, Venedig, ved
avocat A. Bianchini, og med valgt adresse i Luxembourg,

sagsøger i sag T-275/00,

Cipriani SpA, Venedig, ved avocat A. Bianchini, og med valgt adresse i
Luxembourg,

sagsøger i sag T-276/00,

Cooperativa trasbagagli Soc. coop. rl, Venedig, ved avocat A. Bianchini, og med
valgt adresse i Luxembourg,

sagsøger i sag T-281/00,

Cooperativa fra portabagagli della stazione di Venezia Srl, Venedig, ved avocat
A. Bianchini, og med valgt adresse i Luxembourg,

sagsøger i sag T-287/00,

KENDELSE AF 10.3.2005 — FORENEDE SAGER T-228/00, T-229/00, T-242/00, T-243/00, T-245/00 — T-248/00, T-250/00, T-252/00, T-256/00 — T-259/00, T-265/00, T-267/00, T-268/00, T-271/00, T-274/00 — T-276/00, T-281/00, T-287/00 OG T-296/00

**Cooperativa braccianti mercato ittico »Tronchetto« Soc. coop. rl, Venedig, ved
avocat A. Bianchini, og med valgt adresse i Luxembourg,**

sagsøger i sag T-296/00,

i sagerne T-228/00, T-229/00, T-242/00, T-243/00, T-247/00, T-250/00, T-252/00, T-256/00 — T-259/00, T-265/00, T-267/00, T-268/00 og T-271/00 støttet af

Den Italienske Republik ved U. Leanza, som befuldmægtiget, og med valgt adresse
i Luxembourg,

intervenient,

mod

Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber ved V. Di Bucci, som befuld-
mægtiget, bistået af avocat A. Dal Ferro, og med valgt adresse i Luxembourg,

sagsøgt,

angående en påstand om annullation af Kommissionens beslutning 2000/394/EF af 25. november 1999 om [støtte i form af] nedsættelse af sociale bidrag [for virksomhederne] i Venedig og Chioggia i henhold til lov nr. 30/1997 og nr. 206/1995 (EFT 2000 L 150, s. 50),

har

DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABERS RET
I FØRSTE INSTANS (Anden Udvidede Afdeling)

sammensat af afdelingsformanden, J. Pirrung, og dommerne A.W.H. Meij, N.J. Forwood, I. Pelikánová og S.S. Papasavvas,

justitssekretær: H. Jung,

afsagt følgende

Kendelse

Faktiske omstændigheder og retsforhandlinger

- 1 Ved beslutning 2000/394/EF af 25. november 1999 om [støtte i form af] nedsættelse af sociale bidrag [for virksomhederne] i Venedig og Chioggia i henhold til lov nr. 30/1997 og nr. 206/1995 (EFT 2000 L 150, s. 50, herefter »den anfægtede beslutning«) har Kommissionen fastslået, at nedsættelsen af sociale bidrag i henhold til de ovenfor nævnte love, der henviser til artikel 2 i det ministerielle dekret af 5. august 1994, udgør statsstøtte, der er uforenelig med fællesmarkedet, i det omfang disse nedsættelser er indført til fordel for virksomheder, der er etableret i disse områder, og som hverken er små eller mellemstore virksomheder (SMV) som

omhandlet i Fællesskabets rammebestemmelser for statsstøtte til SMV, er omfattet af undtagelsen i artikel 87, stk. 3, litra c), EF, eller er virksomheder, der ansætter visse kategorier af arbejdstagere, der har særligt vanskeligt ved (igen) at komme ind på arbejdsmarkedet, således som beskrevet i retningslinjerne for beskæftigelsesstøtte (den anfægtede beslutnings artikel 1, stk. 2). Ifølge samme beslutning er den støtte, der er indført til fordel for virksomhederne i Venedig og Chioggia i form af nedsættelser af de sociale bidrag, således som beskrevet i artikel 1 i det ministerielle dekret af 5. august 1994, tillige uforenelig med fællesmarkedet, med undtagelse af støtten til de kommunale virksomheder ASPIV, Consorzio Venezia nuova, ACTV, Panfido SpA og AMAV (den anfægtede beslutnings artikel 2).

- 2 I den anfægtede beslutnings artikel 5 har Kommissionen pålagt Den Italienske Republik at tilbagesøge den uforenelige støtte, der er nævnt i beslutningens artikel 1, stk. 2, og artikel 2.
- 3 Det fremgår af den anfægtede beslutning, at Kommissionen ved skrivelse af 17. december 1997 meddelte Den Italienske Republik, at den havde besluttet at indlede proceduren efter EF-traktatens artikel 88, stk. 2, EF (tredje betragtning), og at de omhandlede støtteordninger var blevet ophævet pr. 1. december 1997 (14. betragtning).
- 4 Den anfægtede beslutning blev offentliggjort i *De Europæiske Fællesskabers Tidende* den 23. juni 2000. Ved stævninger indleveret til Rettens Justitskontor mellem den 30. august og den 18. september 2000 har sagsøgerne anlagt de foreliggende sager.
- 5 Ved processkrifter indleveret til Rettens Justitskontor den 19. januar 2001 har Kommissionen fremsat en formalitetsindsigelse gående ud på, at sagerne skal afvises.

- 6 Ved processkrifter indleveret til Rettens Justitskontor den 7. marts 2001 har Den Italienske Republik søgt om tilladelse til at intervenere til støtte for sagsøgernes påstande i sagerne T-256/00, T-268/00 og T-271/00. Ved processkrifter indleveret den 10. april 2001 har regeringen indgivet begæring om tilladelse til at intervenere til støtte for sagsøgernes påstande i sagerne T-228/00, T-229/00, T-242/00, T-243/00, T-247/00, T-250/00, T-252/00, T-257/00 — T-259/00, T-265/00 og T-267/00. Ved kendelser af 19. juni 2001 har formanden for den Anden Udvidede Afdeling efter at have hørt parterne imødekommet interventionsbegæringen fra den skriftlige forhandlings begyndelse i sagerne T-256/00, T-268/00 og T-271/00, og under den mundtlige forhandling i de øvrige sager, jf. procesreglementets artikel 116, stk. 6.
- 7 Som led i foranstaltningerne med henblik på sagens tilrettelæggelse i henhold til procesreglementets artikel 64 har Retten, henset til kompleksiteten af de kriterier for forenelighed, som er anvendt i den anfægtede beslutning, og som i det væsentlige er beskrevet i præmis 1 ovenfor, opfordret Den Italienske Republik til for hver af sagsøgerne i de foreliggende sager, samt i 35 andre sager, hvori der også er nedlagt påstand om annullation af den anfægtede beslutning, at anføre, hvorvidt den i medfør af beslutningens artikel 5 anså sig for forpligtet til at tilbagesøge den omtvistede støtte. Ved skrivelse indleveret til Rettens Justitskontor den 25. september 2003, på Rettens anmodning suppleret ved skrivelse indleveret den 24. marts 2004, har Den Italienske Republik anført, at den havde udelukket alle de virksomheder, der havde anlagt de foreliggende sager, fra proceduren for tilbagesøgning af den omhandlede støtte. Den har ligeledes forelagt to skrivelser af henholdsvis 29. juni og 29. oktober 2001, hvori Kommissionen på Italiens anmodning med henblik på gennemførelsen af den anfægtede beslutning gav medlemsstaten retningslinjer for kvalifikationen af de nedsættelser af de omhandlede sociale bidrag, der var indrømmet virksomhederne inden for visse sektorer, som statsstøtte.
- 8 Retten har opfordret Kommissionen til at tage stilling til betydningen af de ovennævnte besvarelser fra den italienske regering for søgsmålsinteressen hos de sagsøgere, der er blevet udelukket fra den procedure for tilbagesøgning af støtte, der blev iværksat i medfør af den anfægtede beslutning, med henblik på behandlingen af formaliteten i de af disse sagsøgere anlagte sager. Kommissionen imødekom denne anmodning ved skrivelse indleveret til Rettens Justitskontor den 14. maj 2004.

- 9 Som følge af Kommissionens besvarelse blev den samme opfordring rettet til sagsøgerne. Sagsøgerne og Kommissionen blev endvidere opfordret til at fremsætte deres bemærkninger til en eventuel forening af sagerne. Sagsøgerne i sagerne T-228/00, T-229/00, T-245/00 — T-248/00, T-250/00, T-252/00, T-256/00, T-274/00 — T-276/00, T-281/00, T-287/00 og T-296/00 har fremsendt deres besvarelser ved skrivelser indleveret til Rettens Justitskontor den 25. juni og den 5. juli 2004. Ved skrivelse indgået til Rettens Justitskontor den 5. juli 2004 har Kommissionen taget stilling til en eventuel forening af sagerne.

Parternes påstande

- 10 Sagsøgerne har nedlagt følgende påstande:

- Den anfægtede beslutnings artikel 1, 2 og 5 annulleres, for så vidt som disse bestemmelser erklærer den nedsættelse af de sociale bidrag, som er fastsat i artikel 1 og 2 i det ministerielle dekret af 5. august 1995, uforenelig med fællesmarkedet, og pålægger Italien at tilbagesøge denne.

- Kommissionen tilpligtes at betale sagens omkostninger.

- 11 Kommissionen har nedlagt følgende påstande:

- Sagerne afvises.

- Sagsøgerne tilpligtes at betale sagens omkostninger.

Retlige bemærkninger

- 12 Retten har under hensyn til de foreliggende sagers sammenhæng og efter høring af parterne fundet det hensigtsmæssigt at forene sagerne med henblik på den videre behandling i medfør af procesreglementets artikel 50.
- 13 I henhold til procesreglementets artikel 113 kan Retten til enhver tid af egen drift efterprøve, om sagen skal afvises, fordi ufravigelige procesforudsætninger ikke er opfyldt. Afgørelsen træffes i henhold til de betingelser, der er fastsat i procesreglementets artikel 114, stk. 3 og 4.
- 14 I det foreliggende tilfælde anser Retten sagen for tilstrækkelig oplyst ved de fremlagte dokumenter og har derfor — af procesøkonomiske hensyn, på grundlag af oplysningerne i de foreliggende sager og uanset de af Kommissionen rejste formalitetsindsigelser — i overensstemmelse med den nedenfor i præmis 22 og 38 nævnte retspraksis besluttet uden indledning af den mundtlige forhandling at træffe afgørelse ex officio om, hvorvidt sagen skal afvises, fordi ufravigelige procesforudsætninger ikke er opfyldt som følge af manglende søgsmålsinteresse og som følge af litispændsvirkningen.

Sagsøgernes søgsmålsinteresse

Parternes argumenter

- 15 I denne sag har Kommissionen — som svar på Rettens spørgsmål vedrørende betydningen af de oplysninger, den italienske regering har afgivet vedrørende udelukkelsen af sagsøgerne fra proceduren for tilbagesøgning af den omhandlede

støtte og vedrørende sagsøgernes søgsmålsinteresse — som udgangspunkt bemærket, at den ikke inden for den fastsatte frist har kunnet tage stilling til nøjagtigheden af den italienske regerings skøn i denne henseende. Kommissionens tjenestegrene ville om fornødent skulle anmode disse myndigheder om yderligere oplysninger, og den samlede Kommission ville herefter i givet fald skulle træffe beslutning om at anlægge sag ved Domstolen i henhold til artikel 88, stk. 2, EF med påstand om, at det fastslås, at Den Italienske Republik har tilsidesat de forpligtelser, der påhviler den i medfør af den anfægtede beslutning.

- 16 Kommissionen er ikke desto mindre af den opfattelse, at de pågældende sagsøgere ikke har godtgjort at have en søgsmålsinteresse, hverken hidtidigt, idet de ifølge de oplysninger, den italienske regering har afgivet, ikke er genstand for en tilbagesøgningsprocedure, eller for fremtiden, da de omhandlede støtteordninger ikke længere fandt anvendelse på tidspunktet for udstedelsen af den anfægtede beslutning.
- 17 Sagsøgerne har derimod anført, at den italienske regerings beslutning om at udelukke dem fra proceduren for tilbagesøgning af støtten som led i gennemførelsen af den anfægtede beslutning ikke har nogen betydning for deres søgsmålsinteresse, da Kommissionen kan kontrollere denne nationale gennemførelsesforanstaltning, og i givet fald anlægge sag mod Den Italienske Republik i henhold til artikel 88, stk. 2, EF.
- 18 Sagsøgerne har i sagerne T-228/00 og T-229/00 særligt gjort gældende, at hvis Kommissionen skulle få medhold i en sådan sag, ville de være forpligtede til at tilbagebetale den påståede støtte uden at have adgang til at anlægge sag ved domstolene.
- 19 I sagerne T-228/00, T-229/00, T-245/00 — T-248/00 og T-250/00 har sagsøgerne anført, at de kun ville savne søgsmålsinteresse, hvis enhver tilbagesøgning af den påståede støtte var fuldstændig udelukket for deres vedkommende. Dette ville være

tilfældet, hvis Kommissionen erklærede, at den ikke længere påtænkte at efterprøve den italienske regerings skøn. I sag T-256/00 har sagsøgeren anført, at det kun er i det tilfælde, hvor Retten endeligt måtte fastslå, at den støtte, sagsøgeren har modtaget, ikke udgør statsstøtte i henhold til artikel 87, stk. 1, EF, at denne ikke længere har søgsmålsinteresse.

- 20 I sag T-252/00 har sagsøgerne fremsat deres bemærkninger i fællesskab med sagsøgeren i sag T-253/00. De har anført, at de er blevet udelukket fra den omhandlede procedure for tilbagesøgning af støtte i deres egenskab af virksomheder, der ansætter visse kategorier af arbejdstagere, der har særligt vanskeligt ved (igen) at komme ind på arbejdsmarkedet, i overensstemmelse med den vejledning, Kommissionen gav Den Italienske Republik i skrivelsen af 29. juni 2001. De har bestridt, at den italienske regerings skøn i denne henseende kan være genstand for en kontrol foretaget af Kommissionen. Sagsøgerne har i øvrigt en berettiget interesse i, at det anerkendes, at den støtte, der er ydet de SMV'er, der er etableret i Venedig, er forenelig med fællesmarkedet.
- 21 I sagerne T-274/00 — 276/00, T-281/00, T-287/00 og T-296/00 har sagsøgerne gjort gældende, at den italienske regerings besvarelse af Rettens spørgsmål, hvorefter disse sagsøgere var blevet udelukket fra proceduren for tilbagesøgning af den omhandlede støtte, hverken er endelig eller ufravigelig. Sagsøgerne ville ikke have forhindret de nationale myndigheder i at iværksætte en tilbagesøgning af påstået statsstøtte hos sagsøgeren i sag T-286/00, Società per l'industria alberghiera SpA.

Rettens bemærkninger

- 22 Betingelserne for at antage en sag til realitetsbehandling, herunder spørgsmålet om, hvorvidt der mangler søgsmålsinteresse, er ufravigelige procesforudsætninger (Domstolens kendelse af 7.10.1987, sag 108/86, D.M. mod Rådet og ØSU, Sml.

s. 3933, præmis 10, og kendelse afsagt af Rettens præsident den 27.3.2003, sag T-398/02 R, Linea GIG mod Kommissionen, Sml. II, s. 1139, præmis 45), og det påhviler Retten af egen drift at efterprøve, om sagsøgerne har en retlig interesse i, at den anfægtede beslutning annulleres.

- 23 Ifølge fast retspraksis må spørgsmålet om, hvorvidt et annulationssøgsmål, der er anlagt af en fysisk eller juridisk person, kan antages til realitetsbehandling, vurderes ud fra sagsøgerens eksisterende og aktuelle interesse i en annulation af den anfægtede beslutning. Denne vurdering skal foretages på tidspunktet for sagsanlægget (Rettens dom af 30.4.1998, sag T-16/96, Cityflyer Express mod Kommissionen, Sml. II, s. 757, præmis 30). Sagsøgerens interesse kan ikke vurderes på grundlag af et fremtidigt eller hypotetisk forhold. Det gælder navnlig, at når den interesse, som en sagsøger påstår at have, vedrører en fremtidig retsstilling, skal han godtgøre, at indgrebet i denne retsstilling allerede på nuværende tidspunkt er sikker (Rettens dom af 17.9.1992, sag T-138/89, NBV og NVB mod Kommissionen, Sml. II, s. 2181, præmis 33).
- 24 I den foreliggende sag fremgår det af Den Italienske Republiks svar på Rettens spørgsmål, at den ikke anser sig for forpligtet til som led i gennemførelsen af den anfægtede beslutning at tilbagesøge den påståede statsstøtte fra sagsøgerne. I den forbindelse har Den Italienske Republik i øvrigt bekræftet, at den i forbindelse med gennemførelsen af denne beslutning har lagt den vejledning til grund, som Kommissionen gav den ved sine skrivelser af 29. juni og 29. oktober 2001, der er fremlagt som bilag i sagen, for kvalificeringen af nedsættelserne af de omhandlede sociale bidrag, der er indrømmet virksomheder inden for visse sektorer, som statsstøtte.
- 25 Retten tager derfor til efterretning, at den pågældende medlemsstat — som skal gennemføre den anfægtede beslutning under de nationale retsinstansers kontrol, og i givet fald under Domstolens kontrol, i henhold til artikel 88, stk. 2, EF — på grundlag af den anfægtede beslutnings dispositive del og de retningslinjer for beslutningens gennemførelse, som Kommissionen har givet den (jf. ovenfor i præmis 7, sidste punktum), har besluttet ikke at iværksætte en tilbagesøgning af den påståede støtte over for sagsøgerne.

- 26 På denne juridiske og faktiske baggrund har sagsøgerne udelukkende på grundlag af Kommissionens beføjelse til at kontrollere den pågældende medlemsstats gennemførelse af den anfægtede beslutning og i givet fald at anlægge sag for Domstolen i henhold til artikel 88, stk. 2, EF blot gjort fremtidige og uvisse omstændigheder gældende til støtte for deres søgsmålsinteresse, nemlig at Kommissionen vil kunne nå frem til en anden bedømmelse end Den Italienske Republik og pålægge denne at iværksætte tilbagesøgning af den påståede støtte fra sagsøgerne.
- 27 Det anbringende, sagsøgerne har gjort gældende i sagerne T-274/00 — T-276/00, T-281/00, T-287/00, T-288/00 og T-296/00, hvorefter de nationale myndigheder på trods af den italienske regerings besvarelse, hvori det anføres, at sagsøgeren i sag T-286/00 var udelukket fra proceduren for tilbagesøgning af den påståede støtte, alligevel skulle have iværksat en sådan tilbagesøgning fra denne virksomhed, er ikke underbygget af nogen beviser. I øvrigt bemærkes hvad angår sagsøgerne i sagerne T-274/00 — T-276/00, T-281/00, T-287/00, T-288/00 og T-296/00, at en sådan tilbagesøgning netop ikke har fundet sted, og at intet tyder på, at den er planlagt.
- 28 Endelig bemærkes, at den argumentation, som sagsøgerne i sagen T-252/00 — der, til forskel fra sagsøgeren i sag T-253/00, ifølge den italienske regerings besvarelse ikke var udelukket fra proceduren for tilbagesøgning af den påståede støtte — har fremført, er irrelevant for bedømmelsen af, hvorvidt der foreligger en eksisterende og aktuel interesse i annullationen af den anfægtede beslutning, hvori Kommissionen har fastslået, at de nedsættelser af de omhandlede sociale bidrag, som var indrømmet SMV'er, er forenelige med fællesmarkedet (jf. ovenfor i præmis 1).
- 29 Under disse forudsætninger bemærkes for det første, at da det i den foreliggende sag kun er en fremtidig og uvis indgriben i form af en kommissionsbeslutning, der anfægter Den Italienske Republiks gennemførelsesbeslutning, som kan have indflydelse på deres retsstilling, har sagsøgerne ikke nogen eksisterende og aktuel interesse i en annullation af den anfægtede beslutning.

- 30 I øvrigt bemærkes, at selv hvis den situation, der er beskrevet i den foregående præmis, skulle blive en realitet, ville sagsøgerne i modsætning til, hvad de hævder, ikke af den grund være frataget en effektiv retsbeskyttelse. Da disse virksomheder ikke kan anlægge sag om annullation af den anfægtede beslutning, fordi de mangler søgsmålsinteresse, er denne beslutning nemlig principielt ikke bindende for de nationale retsinstanser for så vidt angår dem, til forskel fra den situation, der blev taget stilling til i den sag, som gav anledning til Domstolens dom af 9. marts 1994, TWD (sag C-188/92, Sml. I, s. 833, præmis 24-26), og som vedrørte en kommissionsbeslutning angående individuel støtte, der af den årsag åbenbart kunne anfægtes af sagsøgeren i medfør af artikel 230, stk. 4, EF. I den foreliggende sag har sagsøgerne derfor adgang til i givet fald at anlægge sag ved de nationale retsinstanser mod den kompetente myndigheds eventuelle beslutninger om, at de skal tilbagesøge den påståede støtte, og under sådanne sager at gøre gældende, at den anfægtede beslutning er retsstridig, i form af en ulovlighedsindsigelse.
- 31 Det fremgår nemlig af Domstolens faste praksis (jf. i samme retning dom af 12.12.1996, sag C-241/95, Accrington Beef m.fl., Sml. I, s. 6699, præmis 15 og 16, og af 11.11.1997, sag C-408/95, Eurotunnel m.fl., Sml. I, s. 6315, præmis 28), at en endelig kommissionsbeslutning, der fastslår uforeneligheden af en statsstøtteordning med fællesmarkedet og pålægger medlemsstaten at tilbagesøge den allerede ydede støtte, som følge af princippet om retssikkerhed udelukkende kan anfægtes af de nationale retsinstanser over for modtagerne af støtten, som ved en ulovlighedsindsigelse har gjort gældende, at denne beslutning er retsstridig, hvis disse modtagere utvivlsomt havde krav på at blive og var blevet underrettet om, at de havde adgang til at anfægte Kommissionens beslutning i medfør af artikel 230, stk. 4, EF, og hvis de havde undladt at gøre brug af denne ret inden for den i denne artikel fastsatte frist. I den forbindelse bemærkes i øvrigt, at støttemodtagerne i henhold til en støtteordning — jf. den ovenfor nævnte retspraksis og princippet om god retspleje — ikke kan udelukkes fra i form af en ulovlighedsindsigelse for de nationale retsinstanser at gøre gældende, at en kommissionsbeslutning er retsstridig, med den begrundelse, at de ikke har indbragt denne beslutning direkte for Fællesskabets retsinstanser inden for den fastsatte frist, når spørgsmålet om, hvorvidt disse støttemodtagere var eller ikke var forpligtet til at tilbagebetale den omhandlede støtte i medfør af Kommissionens beslutning, henset til sagens særlige omstændigheder eller kompleksiteten af de kriterier, som i Kommissionens beslutning er blevet lagt til grund for tilbagesøgningspligten, kunne give anledning til en vis, rimelig tvivl, således at deres interesse i et søgsmål rettet mod den nævnte beslutning ikke fremstod som åbenbar.

- 32 Det bemærkes i øvrigt, at den omstændighed, at kommissionsbeslutningen om en støtteordnings uforenelighed og tilbagesøgning på visse betingelser af den tildelte støtte i den i ovenstående præmis beskrevne situation er blevet anfægtet i et eller flere sammenhængende annullationssøgsmål for Retten, ikke kan være til hinder for en effektiv retsbeskyttelse af modtagerne af støtte i henhold til denne ordning, der som sagsøgerne i den foreliggende sag ikke har nogen søgsmålsinteresse som følge af de nationale myndigheders beslutning om at udelukke dem fra tilbagesøgningsproceduren. Hvis disse modtagere alligevel skulle blive gjort til genstand for en beslutning fra de nationale myndigheder om tilbagebetaling af den modtagne støtte, navnlig efter en kontrol foretaget af Kommissionen, ville de nemlig i givet fald kunne anlægge sag ved de nationale retsinstanser med påstand om annullation af denne nationale beslutning og i form af en ulovlighedsindsigelse gøre gældende, at Kommissionens beslutning er retsstridig.
- 33 I denne situation kan de nationale retsinstanser udsætte sagen enten for at forelægge Domstolen et præjudicielt spørgsmål vedrørende gyldigheden af Kommissionens beslutning i medfør af artikel 234 EF, eller, ud fra retsplejehensyn, indtil Fællesskabets retsinstanser har truffet afgørelse i hovedsagen (jf. i samme retning kendelse afsagt af Rettens præsident den 25.6.2002, sag T-34/02 R, B mod Kommissionen, Sml. II, s. 2803, præmis 92). Hvis de nationale retsinstanser måtte fastslå, at bestemte væsentlige anbringender, som sagsøgerne har gjort gældende til støtte for deres ulovlighedsindsigelse, ikke har været gjort gældende for Retten til støtte for et eller flere af de nævnte annullationssøgsmål, vil de til enhver tid have mulighed for at forelægge Domstolen et præjudicielt spørgsmål til bedømmelse af holdbarheden af disse anbringender, hvorfor sagsøgerne i alle tilfælde nyder en fuldstændig retsbeskyttelse.
- 34 For det andet er det, hvad angår den anfægtede beslutnings fremtidige virkning, for så vidt som den erklærer støtteordningerne uforenelige med fællesmarkedet og således hindrer anvendelsen af disse for fremtiden, tilstrækkeligt at bemærke, at ifølge fast retspraksis anses de personer, som den omhandlede støtteordning eventuelt kan komme til gode, ikke for individuelt berørt af den kommissionsbeslutning, hvori det fastslås, at denne ordning er uforenelig med fællesmarkedet (jf. i samme retning Domstolens dom af 2.2.1988, forenede sager 67/85, 68/85 og 70/85,

Van der Kooy m.fl. mod Kommissionen, Sml. s. 219, præmis 15, og Rettens dom af 22.11.2001, sag T-9/98, Mitteldeutsche Erdöl-Raffinerie mod Kommissionen, Sml. II, s. 3367, præmis 77).

- 35 På denne baggrund ville der i forbindelse med afgørelsen af, om den foreliggende sag kan antages til realitetsbehandling, under ingen omstændigheder kunne gives sagsøgerne medhold i, at de skulle have søgsmålsinteresse alene på dette grundlag, hvilket sagsøgerne dog heller ikke har bestridt, idet den anfægtede beslutning er til hinder for en genindførelse af de omhandlede støtteordninger, der blev ophævet pr. 1. december 1997.
- 36 Det følger af det ovenstående, at sagerne T-228/00, T-229/00, T-242/00, T-243/00, T-245/00 — T-248/00, T-250/00, T-252/00, T-256/00 — T-259/00, T-268/00 og T-271/00 skal afvises, da sagsøgerne mangler søgsmålsinteresse.
- 37 Sagerne T-265/00, T-267/00, T-274/00 — T-276/00, T-281/00, T-287/00 og T-296/00, der er anlagt af virksomheder og af Comitato »Venizia vuole vivere« i forening, skal delvis afvises, for så vidt som de er anlagt af sagsøgere, der savner søgsmålsinteresse.

Litispændensvirkningen

- 38 Da procesforudsætningerne er ufravigelige, og da sagerne T-265/00, T-267/00, T-274/00 — T-276/00, T-281/00, T-287/00 og T-296/00, som er anlagt af Comitato »Venezia vuole vivere«, omfatter de samme parter og vedrører en påstand om

annullation af den samme beslutning, skal Retten af egen drift undersøge, om det er i strid med litispændensvirkningen at antage visse af disse sager til realitetsbehandling (Domstolens dom af 26.5.1971, forenede sager 45/70 og 49/70, Bode mod Kommissionen, Sml. 1971, s. 123, org.ref.: Rec. s. 465, præmis 11, og af 17.5.1973, forenede sager 58/72 og 75/72, Perinciolo mod Rådet, Sml. s. 511, præmis 5).

- 39 I den forbindelse bemærkes, at Comitato »Venezia vuole vivere« har gjort de samme anbringender gældende i sagerne T-265/00 og T-267/00. Denne sagsøger gør tillige de samme anbringender gældende i sagerne T-274/00 — T-276/00, T-281/00, T-287/00 og T-296/00.
- 40 Under disse omstændigheder bemærkes ifølge fast retspraksis (Domstolens dom af 19.9.1985, forenede sager 172/83 og 226/83, Hoogovens Groep mod Kommissionen, Sml. s. 2831, præmis 9, og af 22.9.1988, forenede sager 358/85 og 51/86, Frankrig mod Parlamentet, Sml. s. 4821, præmis 12), at sag T-265/00, der er anlagt samme dag som sag T-265/00, skal afvises, idet parterne er de samme, og idet der i disse to sager er nedlagt påstand om annullation af den samme beslutning med støtte i de samme anbringender.
- 41 Med samme begrundelse skal sagerne T-275/00, T-276/00, T-281/00, T-287/00 og T-296/00, der blev anlagt samme dag som sag T-274/00, der omfatter de samme parter, og hvori der er nedlagt påstand om annullation af den samme beslutning med støtte i de samme anbringender, tillige afvises.
- 42 Heraf følger for det første, at sagerne T-228/00, T-229/00, T-242/00, T-243/00, T-245/00 — T-248/00, T-250/00, T-252/00, T-256/00 — T-259/00, T-267/00, T-268/00, T-271/00, T-275/00, T-276/00, T-281/00, T-287/00 og T-296/00 skal afvises.

- 43 For det andet skal sag T-265/00 og sag T-274/00 delvis afvises, for så vidt som de er anlagt af Cooperativa traghetti S. Lucia, Soc. Coop. RI (sag T-265/00) og Verde sport SpA (sag T-274/00).
- 44 Endelig skal det præciseres, at Retten ikke på dette tidspunkt finder det hensigtsmæssigt at undersøge Comitato »Venizia vuole viveres« søgsmålsinteresse i de forenede sager T-265/00 og T-274/00.

Sagsomkostningerne

- 45 I henhold til procesreglementets artikel 87, stk. 2, pålægges det den tabende part at betale sagens omkostninger, hvis der er nedlagt påstand herom, og i henhold til samme bestemmelses stk. 3 kan Retten fordele sagens omkostninger eller bestemme, at hver part skal bære sine egne omkostninger, hvor der foreligger ganske særlige grunde. I øvrigt bærer de medlemsstater, der er indtrådt i sagen, deres egne omkostninger, jf. procesreglementets artikel 87, stk. 4.
- 46 I den foreliggende sag skal der tages hensyn til den omstændighed, at det først er efter Den Italienske Republiks besvarelse af Rettens spørgsmål, at det er blevet klart, at de sagsøgere, der ikke har fået medhold i deres påstande vedrørende formaliteten, savnede søgsmålsinteresse. Henset til den uvished, som disse virksomheder oprindeligt befandt sig i med hensyn til den anfægtede beslutnings indflydelse på deres retsstilling, og til risikoen for, at beslutningens endelige karakter senere ville blive brugt imod dem, kan det ikke bebrejdes sagsøgerne, at de anlagde de

foreliggende sager. Der skal derfor ske godtgørelse af sagens omkostninger for så vidt angår sagsøgerne. Derimod er der ingen særlige omstændigheder, der begrundes Comitato »Venzia vuole viveres« anlæg af sagerne T-267/00, T-275/00, T-276/00, T-281/00, T-287/00 og T-296/00, hvori der er nedlagt de samme påstande og fremsat de samme anbringender som i de sager, Comitato tidligere havde anlagt mod Kommissionen (sag T-265/00 og T-274/00).

På grundlag af disse præmisser

bestemmer

RETTEEN (Anden Udvidede Afdeling)

- 1) Sag T-228/00, T-229/00, T-242/00, T-243/00, T-245/00 — T-248/00, T-250/00, T-252/00, T-256/00 — T-259/00, T-265/00, T-267/00, T-268/00, T-271/00, T-274/00 — T-276/00, T-281/00, T-287/00 og T-296/00 forenes med henblik på den videre behandling.
- 2) Sag T-228/00, T-229/00, T-242/00, T-243/00, T-245/00 — T-248/00, T-250/00, T-252/00, T-256/00 — T-259/00, T-267/00, T-268/00, T-271/00, T-275/00, T-276/00, T-281/00, T-287/00 og T-296/00 afvises.

- 3) Sag T-265/00 og T-274/00 afvises delvist, for så vidt som de er anlagt af henholdsvis Cooperativa traghetti S. Lucia Soc. coop. rl (sag T-265/00) og Verde sport SpA (sag T-274/00).
- 4) I sag T-228/00, T-229/00, T-242/00, T-243/00, T-245/00 — T-248/00, T-250/00, T-252/00, T-256/00 — T-259/00, T-268/00 og T-271/00 bærer sagsøgerne og Kommissionen deres egne omkostninger.
- 5) I sag T-267/00, T-275/00, T-276/00, T-281/00, T-287/00 og T-296/00 bærer Cooperativa Daniele Manin fra gondolieri di Venezia Soc. coop. rl, Cooperativa carico scarico e trasporti scalo fluviale Soc. coop. rl, Cipriani SpA, Cooperativa trasbagagli Soc. coop. rl, Cooperativa fra portabagagli della stazione di Venezia Srl og Cooperativa braccianti mercato ittico »Tronchetto« Soc. coop. rl deres egne omkostninger. I disse sager bærer Kommissionen sine egne omkostninger, for så vidt som sagerne er anlagt af disse selskaber. Comitato »Venezia vuole vivere« bærer sine egne omkostninger og betaler derudover Kommissionens omkostninger indtil dato i sag T-267/00, T-275/00, T-276/00, T-281/00, T-287/00 og T-296/00, for så vidt som disse sager er anlagt af Comitato »Venezia vuole vivere«.
- 6) Sagsøgerne i sag T-265/00, Cooperativa traghetti S. Lucia, og i sag T-274/00, Verde sport, bærer deres egne omkostninger. I begge de af disse to selskaber anlagte sager bærer Kommissionen sine omkostninger indtil dato.

- 7) Den Italienske Republik bærer sine egne omkostninger i sag T-228/00, T-229/00, T-242/00, T-243/00, T-247/00, T-250/00, T-252/00, T-256/00 — T-259/00, T-267/00, T-268/00 og T-271/00 samt sine omkostninger i sag T-265/00, som er anlagt af Cooperativa traghetti S. Lucia.
- 8) I øvrigt udsættes afgørelsen vedrørende omkostningerne i sag T-265/00 og sag T-274/00.

Således bestemt i Luxembourg den 10. marts 2005.

H. Jung

Justitssekretær

J. Pirrung

Afdelingsformand